

Магістр 1 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ

СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВІ ПОТОКИ"

Анотація. Проаналізовано та узагальнено існуючі підходи до визначення поняття "фінансові потоки", наведено його трактування різними авторами. Подано визначення поняття "фінансовий потік", яке враховує специфіку банківського сектору.

Аннотация. Проанализированы и обобщены существующие подходы к определению понятия "финансовые потоки", представлена его трактовка различными авторами. Приведено определение понятия "финансовый поток", учитывающее специфику банковского сектора.

Annotation. The article analyzes and summarizes the existing approaches to the definition of "financial flow", presents its interpretation by different authors. The definition of the term "financial flow", taking into account the specificity of the banking sector is given.

Ключові слова: фінансовий потік, фінансові ресурси, грошовий потік.

Невизначеність зовнішнього та внутрішнього середовищ, у яких працюють банки України, впровадження нових методів конкурентної боротьби вимагають від них адекватних підходів до управління банківською установою, особливо – в частині менеджменту. Здатність банку генерувати фінансові потоки та наявність ліквідних активів у банку визначає можливість виживання і подальший розвиток менеджменту. Якість організації фінансових потоків визначає ступінь фінансової стабільності банку в процесі його функціонування, здійснення фінансової діяльності та реалізації кредитних та депозитних програм банку.

Дослідженням теоретичних та методологічних аспектів організації фінансових потоків займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Азаренкова Г. М., Черевко В. О., Майборода О. В., Концева В. В., Костенко С. С., Новіков О. О., Уваров С. А., Мороз Л. І., Горбунов А. Р., Школьник І. О., Моткуєва А. А. та ін. [1 – 8]. Відсутність однозначного визначення фінансового потоку, а також особливості формування грошових ресурсів залежно від діяльності банку, зумовили необхідність систематизації існуючих наукових підходів до визначення категорії "фінансовий потік".

Метою статті є аналіз та узагальнення існуючих підходів до трактування поняття "фінансовий потік".

В економічній літературі прийнято виділяти такі підходи до визначення фінансового потоку: фінансовий потік визначається як складові логістичної системи, як специфічні грошові потоки та ототожнюються з грошовими. Згідно з першим підходом фінансовий потік визначається як складові логістичної системи.

Так, Концева В. В., Костенко С. С. під фінансовим потоком розуміють "цілеспрямований рух грошових засобів або фінансових ресурсів у логістичних системах або між ними, з метою забезпечення матеріальних та інформаційних потоків" [3].

Такі автори, як Новіков О. О., Уваров С. А. дещо по-іншому трактують поняття фінансового потоку, на думку вчених, це "направлений рух фінансових ресурсів, які циркулюють у логістичній системі, а також між логістичною системою та зовнішнім середовищем" [5].

Згідно з підходом, який трактує фінансовий потік як складову логістичної системи, фінансові потоки існують лише у взаємозв'язку із товарними та інформаційними. У рамках даного підходу повноцінно розкривається сутність поняття, визначеннями охоплюються всі фінансові ресурси, проте розглядати фінансові потоки в банківському секторі не можна, адже при цьому підході не враховано відносини, що супроводжують рух фінансових ресурсів, і обов'язковою умовою для існування цього фінансового потоку є наявність зустрічного товарного.

Сутність підходу полягає в ототожненні фінансових потоків з грошовими потоками Cash flow. Прихильниками даного методу є Горбунов А. Р., Школьник І. О., Моткуєва А. А. [6 – 8].

Серед переваг такого підходу до визначення поняття слід виділити такі: фінансовий потік розглядається для кожного окремого підприємства, а також визначається як змінне, динамічне явище. Недоліками даного методу є врахування лише грошової складової фінансового потоку, а потоки, що супроводжують рух фінансових ресурсів, не враховуються взагалі.

Згідно з наступним підходом фінансові потоки визначаються як специфічні грошові потоки. Представниками даного методу трактування фінансових потоків виділяють Азаренкову Г. М., Майбороду О. В., Черевко В. О. [1 – 3].

Достатньо повне тлумачення фінансовим потокам надає Азаренкова Г. М., яка визначає фінансові потоки як направлений рух, зміну (обсягів, типів, форм і видів) фінансових ресурсів певного суб'єкта господарювання, що здійснюються спільно з відповідними його грошовими

потоками або без них (без еквівалентні фінансові потоки), за визначений проміжок часу та відображає їх ліквідність [1]. Перевагами такого тлумачення даного поняття є те, що фінансові потоки враховують потоки, що їх супроводжують.

Більш детальне визначення фінансових потоків наведено в таблиці.

Таблиця

Трактування сутності поняття "фінансові потоки"

Підхід	Автори	Визначення
1	2	3
Фінансові потоки як специфічні грошові	Азаренкова Г. М. [1]	Направлений рух, зміну фінансових ресурсів певного суб'єкта господарювання, що здійснюються спільно з відповідними його грошовими потоками або без них, за визначений проміжок часу та відображає їх ліквідність
	Черевко В. О. [2]	Сукупність доходів та витрат всіх суб'єктів регіональної економічної системи
	Майборода О. В. [3]	Направлений рух фінансових ресурсів, у процесі якого здійснюється господарська діяльність, унаслідок чого виникають економічні відносини

Закінчення таблиці

1	2	3
Фінансові потоки як складова логістичної системи	Концева В. В., Костенко С. С. [4]	Цілеспрямований рух грошових засобів або фінансових ресурсів у логістичних системах або між ними з метою забезпечення матеріальних та інформаційних потоків
	Новіков О. О., Уваров С. А. [9]	Направлений рух фінансових ресурсів, які функціонують у логістичній системі, а також між логістичною системою та зовнішнім середовищем, які необхідні для забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання
	Мороз А. І. [6]	Спрямований рух фінансових ресурсів, який обумовлений необхідністю забезпечити переміщення відповідного товарного потоку
Фінансові потоки ототожнюються з грошовими	Горбунов А. Р. [7]	Потік витрат і доходів компанії протягом визначеного часового періоду
	Школьник І. О. [8]	Сукупність надходжень та виплат грошових коштів з урахування фактору часу, що формуються у процесі господарської діяльності
	Моткуєва А. А. [5]	Сукупність усіх платежів певного виду, в тому числі платежів, обумовлених певним договором

Отже, в науковій економічній літературі існують три підходи до визначення поняття "фінансовий потік". Існує необхідність наукового обґрунтування та уточнення даного поняття у зв'язку з неоднозначністю його трактування. З урахуванням специфіки діяльності банківського сектору, найбільш доцільно застосовувати поняття "фінансові потоки" як специфічні грошові та вважати, що фінансовий потік – це цілеспрямований рух фінансових ресурсів за певний проміжок часу з метою забезпечення ефективного безперебійного функціонування банку.

Наук. керівн. Погосова М. Ю.

Література: 1. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки економічних агентів: методологія та організація управління : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня д-ра економ. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Г. М. Азаренкова. – Суми, 2007. – 33 с. 2. Черевко В. О. Методологія формування та управління фінансовими потоками регіону : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.10.01 / В. О. Черевко. – К., 2006. – 22 с. 3. Майборода О. В. Управління фінансовими потоками підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.10.01 / О. В. Майборода. – Суми, 2006. – 22 с. 4. Концева В. В. Фінансові потоки в логістичних системах [Електронний ресурс] / В. В. Концева, С. С. Костенко. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vntu/2009_19_1/pdf/85.pdf. 5. Моткуєва А. А. Использование редактора Excel для оценки финансовых потоков по схеме простых процентов [Електронний ресурс] / А. А. Моткуєва. – Режим доступа : <http://www.orelgiel.ru/monah/118.m.pdf>. 6. Мороз Л. І. Моделювання матеріально-фінансових потоків внутрішньовиробничих логістичних систем з

регенерацією [Електронний ресурс] / Л. І. Мороз. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/Ekonomika/2009_640/51.pdf. 7. Горбунов А. Р. Управление финансовыми потоками и организация финансовых служб предприятий, региональных администраций и банков / А. Р. Горбунов. – М. : Анкил, 2000. – 224 с. 8. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало ; за ред. І. О. Школьник. – Суми : Університетська книга, 2008. – 342 с. 9. Новиков О. А. Логистика : учебн. пособ. / О. А. Новиков, С. А. Уваров. – [2-е изд]. – СПб. : Бизнес-пресса, 2000. – 208 с. 10. Ваховська М. Ю. Логістичні потоки : визначення, параметри, характеристики [Електронний ресурс] / М. Ю. Ваховська. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/logistyka/2008_623/04.pdf.